

ALOYZAS ŽILYS – Kretingos krašto žmogus

Parengė Jurga ŽEMAITYTĖ

Visuomenės ir kultūros veikėjas, dirigentas, mokytojas ekspertas, kompozitorius, kultūrinių renginių organizatorius ir vedėjas Aloyzas Žilys gimė 1951 m. liepos 16 d. Kretingos rajono Raguviškių kaime. Mokėsi Raguviškų, Jokūbavo aštuonmetėse ir Kretingos I vidurinėje (dabar VŠĮ Pranciškonų gimnazija) mokykloje. 1971 m. baigė Klaipėdos Stasio Šimkaus aukštesniąją muzikos mokyklą (dabar Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorija), 1978 m. – studijas Klaipėdos universiteto Menų fakultetuose.

1971 m. sukūrė šeimą. Žmona Milda, dukros Violeta ir Lina – pedagogės.

1970 m. A. Žilys pradėjo dirbti Kretingos rajono Klibių kultūros namuose meno vadovu. Čia

jis vadovavo vokaliniais ansambliams, pučiamųjų instrumentų orkestrui, dramos būreliui. 1971 m. buvo pakviestas dirbti į Kretingos rajoninius kultūros namus. Čia iš pradžių ėjo instruktoriaus, vėliau – meno vadovo, vyr. metodininko-klubininko pareigas, vadovavo įvairiems meno kolektyvams: ansambliams, kaimo kapelai, chorams, agitbrigadai. Vėlesniais metais dirbo Palangos Kultūros skyriaus vedėju, „Baltijos“ poilsio namų „Vyturio“ reabilitacijos centro muzikos terapijos vedėju, 1996–2002 metais – Kretingos rajono savivaldybės švietimo skyriaus inspektoriumi, metodininku, vyr. specialistu.

Ilgametė jo ir pedagoginio darbo patirtis: yra dirbęs dirigavimo dėstytoju Klaipėdos menų fakultetų (dabar Klaipėdos universitetas) chorinio dirigavimo katedroje. Klaipėdos aukštesniojoje pedagoginėje mokykloje ėjo vyr. dėstytojo ir choro vadovo pareigas. Kretingos pirmojoje ir Darbėnų vidurinėse mokyklose, Kretingos mokykloje-darželyje „Žibutė“ dirbo mokytoju, chorų vadovu, koncertmeisteriu.

Aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Jis yra Lietuvos chorų sąjungos, Lietuvos muzikos mokytojų asociacijos tarybos, Kretingos rajono kultūros tarybos narys, nuo 1996 m. Kretingoje organizuojamų respublikinių (pastaraisiais metais tarptautinių) chorų festivalių „Aš atdarysiu

Tradiciinis respublikinis chorų festivalis „Aš atdarysiu dainų skrynelę“ 1986 m. prie Kretingos Lurdo

dainų skrynelę“ iniciatorius, meno vadovas, režisierius bei vyr. dirigentas, Kretingoje nuo 1980 m. vykstančių tradicinių chorinės muzikos koncertų „Su Šv. Kalėdom–Naujuosius pasitinkant“ iniciatorius ir organizatorius. Nuo 1999 m. jis rengė rajono ugdymo įstaigų koncertinių programų festivalius ir geriausių rajono meno kolektyvų koncertus, skirtus Vaikų gynimo dienai. Jie vyko Kretingos kultūros centre, prie Kultūros rūmų, prie Kretingos Lurdo. Nuo 2001 m. A.Žilio iniciatyva Kretingos kultūros centre vyksta Kovo 11 diena skirti rajono geriausių vaikų kolektyvų koncertai ir meninių darbų parodos, o nuo 2015 m. birželio 23 d. Kretingoje jo iniciatyva rengiami Lietuvos Aloyzų sam-

1986 m. tradiciniame respublikiniame chorų festivalyje „Aš atdarysiu dainų skrynelę“ prie Kretingos Lurdo dainuoja Kretingos kultūros centro mišrus choras. Diriguoja A. Žilys

būriai-sakralinės muzikos festivaliai „Aloyzai Lietuvoje – Lietuvai“. Jis yra ir daugelio Lietuvoje vykstančių meno saviveiklos kolektyvų apžiūrų, konkursų, festivalių vertinimo komisijų narys, respublikinių, tarptautinių chorų festivalių dalyvis, dirigentas, kartu su savo vadovaujama menų kolektyvais dalyvauja respublikinėse ir pasaulio lietuvių dainų šventėse.

A. Žilys yra 1977 m. kovo 17 d. jo paties suburto Kretingos rajono

(Nukelta į 16 p.)

Kretingos kultūros centro moterų kamerinis choras „Svaja“ ir jo vadovas A. Žilys respublikinėje Dainų šventėje Vilniuje

Palangos vyrų choras (vadovas A. Žilys) 1987 m. respublikiniame chorų konkurse „Dainuoju darbo Lietuvai“, kuriame choras užėmė pirmąją vietą

savivaldybės Kultūros centro moterų choro „Svajna“ vadovas. A. Žilys nuo 1985 m. rugsėjo mėnesį pradėjo vadovauti Palangos vyrų chorui „Žilvinas“, 2008 m. – Kretingos mokyklos-darželio „Žibutė“ jaunučių chorui „Žibutė“, 2000–2016 m. vadovavo Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Ma-

rijai bažnyčios Sumos chorui, nuo 2013 m. – jo paties įkurtam Kretingos Trečio amžiaus universiteto moterų ansamblui „Svajonių aidas“. Šie kolektyvai yra daugkartiniai respublikinių konkursų laureatai, respublikinių ir tarptautinių festivalių dalyviai. Chorui „Svajna“ 1986 m. už kūrybinius pasiekimus suteiktas Liaudies kolektyvo vardas.

A. Žilio vadovaujami kolektyvai aktyviai koncertuoja Lietuvoje ir už jos ribų (koncertinių išvykų metu chorai dainavo Latvijoje, Estijoje, Kaliningrado srityje, Lenkijoje, Vokietijoje, Bulgarijoje, Austrijoje, Suomijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Čekijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vatikane (čia vyrų choras „Žilvinas“ 1996 m. susitiko su Šv. Tėvu Pauliumi II). 2016 m. balandžio 2 d. Vienos Šv. Kryžiaus vienuolyne įvyko A. Žilio autorinis sakralinės muzikos koncertas, kurio metu skambėjo Mišios šv. Aloyzui ir kiti jo kūriniai.

Iš viso A. Žilys jau yra sukūręs daugiau negu tūkstantį muzikinių kūrinių, skirtų vaikų ir suaugusiųjų chorams, ansambliams, solistams, vaikų spektakliams, kaimo kapeloms. Dalį jo kūrinių sudaro bažnytinės giesmės, Mišios, muzika šokiams.

Nuotraukose – Kretingos mokyklos-darželio „Žibutė“ vaikų ansamblis (vadovas A. Žilys) respublikiniame „Dainų dainelės“ konkurse (viršuje kairėje) ir koncerto Vilniaus Senamiesčio mokykloje metu

Kretingos Trečio amžiaus universiteto moterų ansamblis „Svajonių aidas“ (vadovas A. Žilys)

Išleisti A. Žilio autorinių kūrinių rinkiniai

1. „Žaliam berže gegulė kukavo“ – Lietuvių liaudies dainų rinkinys. 1993 m., Vilnius;
2. „Dainelės pradžia“ – 1999 m., Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ministerija;
3. „Mano knygelės“ – 2001 m., Klaipėda: „Druka“;
4. „Saulės pasveikinimas“ – 2002 m., Vilnius: Leidybos centras prie Krašto apsaugos ministerijos;
5. „Čiulbėsiu paukšteliu“ – 2011 m., Klaipėda: „Druka“;
6. „Lietuvos laukų mes sūnūs“ – 2011 m., Klaipėda: „Druka“;

7. „Daina gimtinei“ – 2013 m., Klaipėda: „Druka“ (leidinys skirtas Kretingos miesto 760 m. sukakčiai);

8. „Mišios šv. Aloyzo garbei“ – 2013, Vilnius: „Jusida“ (kūrinys skirtas Žemaičių Krikšto 600 metų jubiliejui (1413–2013));

9. „Mišios šv. Antano garbei“ – 2014 m., Vilnius: „Jusida“ (kūrinys skirtas Kretingos Viešpaties apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios šv. Antano altoriaus atnaujinimui);

10. „Mišios šv. Klaros garbei“ – 2015 m. Vilnius: „Jusida“ (kūrinys išleistas lietuvių ir lotynų

(Nukelta į 18 p.)

Kretingoje 2022 m. birželio 19 d. vykusio Aloyzų festivalio akimirka

I Tarvydaitės nuotraukoje (kairėje) – Kretingoje 2023 m. kovo 24 d. vykusio koncerto, skirto poetės Bronės Liniauskiėnės 100-meėiui, akimirka; Dainuoja Kretingos kultūros centro moterų choras „Svaja“ ir vyrų ansamblis „Žilvinas“ (vadovas A. Žilys)

kalbomis, lygių 2 balsų chorui arba ansambliui ir vargonams, skirtas šv. Klaros ir vienuolyno pristatymui Kretingoje);

11. „Mišios „Tau, kunige Bosko“ – 2015 m., Vilnius: „Jusida“. Leidinį sudaro himnas „Tau, kunige Bosko“, Mišios lygių balsų (2 b.) ir mišriam (4 balsų) chorui bei vargonams. Kūrinys skirtas kunigo J. Bosko relikvijų sutikimui Kretingoje 2014 m. kovo 16 d.);

12. „Mišios šv. Pranciškaus garbei“ – 2015 m., Vilnius: „Jusida“. Kūrinys skirtas mišriam 4 balsų chorui ir vargonams. „Saulės giesmė“ (žodžiai šv. Pranciškaus Asyžieėio) skirta šv. Pranciškaus sekėjams Kretingoje ir visoje Lietuvoje;

13. Giesmynas „Tavo vardui giedam šlovė“ – 2018 m., Klaipėda, S. Jokužio leidykla-spaustuvė. Leidinį sudaro 174 giesmės, 4 Mišios chorams, ansambliams;

14. „Saulė aukso ratuos“ – 2020 m., Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė. Leidinį sudaro 36 kūriniai, skirti instrumentiniams ansambliams, orkestrams, kaimo kapeloms, vokalui;

15. „Dainų Tėvynei reikės“ (dainos Alfonso Jono Navicko tekstais) – 2022 m., Vilnius: „Jusida“. Leidinį sudaro 64 dainos, skirtos vaikų ir suaugusiųjų chorams, ansambliams;

16. „Svajonių aidas“ – 2022 m., Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė. Leidinį sudaro 174 dainos (tarp jų ir harmonizuotos), skirtos suaugusiųjų chorams, vokaliniais ansambliams, kapeloms;

17. „Viskas telpa dainon“ – 2022 m., Šiauliai-Vilnius: „Alma littera“. Leidinį sudaro 162 dainos, sukurtos pagal Stasio Žilibino žodžius;

18. „Padainuok man lopšinę“ – 2023 m., Kau-

nas: „Naujasis lankas“. Leidinį sudaro 25 lopšinės, sukurtos pagal Stanislovo Abromaviėiaus žodžius;

19. „Taip dūžta laikas...“ – 2023 m., Vilnius: „Jusida“. Kūriniai parašyti pagal Bronės Liniauskiėnės žodžius. Leidinys skirtas B. Liniauskiėnės gimimo 100 metų sukakėiai.

Daug A. Žilio kūrinių yra išspausdinta ir kituose leidiniuose – žurnaluose, muzikos vadovėliuose, bendraautorių leidiniuose.

Jis yra sukūręs muziką Kretingos vaikų teatro spektakliams „Strakaliukas ir Makaliukas“ (žodžiai Kosto Kubilinsko) ir „Trys mažytės voverytės“ (žodžiai Jono Radzeviėiaus) bei Gargždų muzikos mokyklai (spektaklis „Vejuosi vasarą“, žodžiai Violetos Palėinskaitės).

Didelę A. Žilio kūrinių dalį sudaro mokyklų, miestų, klubų himnai-dainos.

Yra surengęs daugybę savo autorinių koncertų Lietuvoje ir užsienyje, seminarų, atvirų pamokų mūsų šalies bei Latvijos pedagogams, chorų vadovams.

A. Žilio kūriniai yra skambėję ir respublikinėse bei pasaulio lietuvių dainų šventėse, respublikiniuose ir tarptautiniuose muzikos festivaliuose, bei Čikagoje, Kanadoje, Australijoje vykusiuose koncertuose.

Daug jo kūrinių paskelbta portale „YouTube“.

A. Žilys yra buvęs Kretingoje, Telšiuose, Plungėje, Tauragėje, Jurbarkė, Mažeikiuose, Šiauliuose, Alytuje, Naujojoje Akmenėje, Ariogaloje, Kaune, Palangoje, Klaipėdoje, Vilniuje, Marijampolėje, Utenoje, Jonavoje vykusių rajoninių, zoninių, respublikinių dainų švenėių, festivalių vyr. dirigentas.

Apie jį ir jo kūrybą daug straipsnių išspausdinta

Nuotraukose (iš kairės): A Žilys. Fotografas nežinomas; 2013 m. Klaipėdos spaustuvėje „Druka“ išleisto leidinio „Daina gimtinei“, skirto Kretingos 760 metų sukakčiai, viršelis. Dailininkė D. Vasiliauskienė. Leidinyje paskelbtos A. Žilio sukurtos dainos pagal įvairių autorių tekstus ir reprezentacinės Kretingos miesto nuotraukos. Dvi dainas iš šio leidinio skelbiame mūsų žurnale (žr. p. 20–21)

respublikinėje, įvairių Lietuvos rajonų bei užsienio šalių spaudoje ir kituose leidiniuose.

A. Žilys yra apdovanotas įvairių konkursų, apžiūrų, kitų renginių diplomais, padėkos ir garbės raštais. Visą pluoštą jam skirtų padėkos ir garbės raštų yra pasirašę aukščiausi šalies vadovai, Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės nariai.

1982 m. jis apdovanotas Meno saviveiklos žymūno ženklu, 1985 m. – Kultūros žymūno ženklu, 1995 m. – Lietuvos Šaulių sąjungos medaliu už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos šaulių sąjungai, 2009 m. – Kretingos rajono savivaldybės Kultūros ir meno premija. 2011 m. – laikraščio „Pajūrio naujienos“ skaitytojai A. Žilių išrinko Metų žmogumi.

2016 m. A. Žilys už muzikinės kultūros sklaidą mokykloje, rajone ir visoje Respublikoje, patirtį ir kantrų darbą, talentą ir užsispyrimą siekiant savo tikslo, gebėjimą vesti savo mokinius į stebuklą ir atradimų kupiną muzikos pasaulį, pasitikėjimą savimi, saviraiškos, ir artistiško, talentų ir gabumų

vaikuose ugdymo galią, ryškią pastarųjų metų meninę veiklą, koncertinę, pedagoginę ir visuomeninę veiklą, Kretingos vardo garsinimą, gyvenimą, paskirtą dainai ir kūrybai pelnė Kretingos rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus apdovanojimą „Skriejantis ant pašaukimo sparnų“ (nominacija „Bendruomeniškumo puoselėtojas“). Antrą kartą apdovanojimas „Skrendantys ant pašaukimo sparnų“ jam įteiktas 2020 m. (nominacija „Asmenybės žymė“). 2016 m. Nasrėnuose (Kretingos rajonas), prie paminklo žemaičių vyskupui Motiejui Valančiui augančiame ažuolyne A. Žilio garbei pasodintas ažuoliukas.

2019 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija A. Žiliui suteikė Meno kūrėjo statusą.

Šiame numeryje spausdiname dviejų A. Žiliaus sukurtų dainų natas (žr. p. 20–21).

Publikacijoje panaudotos nuotraukos iš A. Žilio asmeninio archyvo